

har været den, der har bragt Hartfornsegalliseringsloven igjensaa, thi det laa under hans Omraade, og han maatte just være opmærksom paa, at, naar det privilegerede Hartforn, — som det ærede Medlem her ved Siden af mig (Mourier), ganske rigtigt har sagt, var den ene bestemmende Grund, hvorefter Hartfornfordelingen var skeet, — forsvandt, saa hørte ogsaa Hesteholdet op at være naturligt, og saa skulde de Forholdsregler indtræde, som det stod i Regjeringens Magt at anvende, for at hæve denne Sag paa en for Staten billigere og i Forhold til Lov og Anordninger simplere Maade. Det ærede Medlem her ved Siden af (Mourier), har behandlet denne Sag, som om vi stredes om, om dette Forhold skulde ophøre, men derimod har intet Menneffe sagt et eneste Ord, og jeg allermindest. Jeg klager over, at det er kommet for sildigt, at det ophører for sildigt, thi det skulde have ophørt strax, og, naar man saameget har forundret sig over, hvorfor jeg betragter § 30 som Hovedparagraphen, da det dog er den af Forordningens Paragrapher, som har været mindst benyttet, ligger det ganske simpelt deri, at denne Paragraph svarer til Forordningens Slutning eller idetmindste til Slutningsstadiet i Forordningen; den bliver Hovedparagraphen ved Slutningsstadiet, men den kunde ikke komme til Anvendelse, førend Staten fandt, at Slutningsstadiet er indtraadt, men nu er Slutningsstadiet indtraadt, og nu staaer altsaa denne Paragraph som den, der behersker hele Loven; thi der staaer hverken i denne Lov eller i nogen af de tidligere omtalte Anordninger et eneste Ord, som bestemmer, hvorledes der skal forholdes, naar der slutes; de gaae alle løs paa, hvorledes der skal handles i den Tid, hvori Loven skal fortsættes, de see stedse bag alle Indfaldelser nye Heste igjen, enten tilbagefendte eller nye; men nu staae vi der, hvor dette Forhold skal ophøre, og da kommer denne sidste Deel af Paragraphen til Anvendelse, ifølge hvilken efter de 6 Aar Intet skal godtgjøres, fordi disse Heste allerede ere betalte. — Jeg indseer ikke, at der kan være en tydeligere Udtalelse end denne, og jeg veed intet Dieblif, hvor den staaer en større Betydning end nu, da denne Anordning slutes.

Det er det, som denne nærværende Lov skulde gaae ud paa — jeg mener den Deel af Loven, som angaaer Hesteholdets Dphør; den skulde blot have gaaet løs paa at sige, at, naar sige Conjuncturer indtræde, i Henshold til hvilke der forholdes efter § 28, ophøre disse Bestemmelser, alt Andet er overflødig eller uberettiget; men dette skulde have været sagt: at ogsaa denne Deel af Forordningen af 1774 sættes ud af Kraft, og paa den Maade var den hele Sag afgjort. Man har saameget bebrejdet mig, at jeg meente, at man staae noget eensidigt i denne Sag, og man har især i den Henseende villet retfærdiggjøre Indenrigsministeren, men det er ikke saamange Dage siden, at Indenrigsministeren her begunstigede Mænd af Bondeclassen ved at forlange en Betaling paa et Pant, som var stort nok i Forveien. Den ærede Minister sagde, da Anordningen begyndte at forhandles, at han vilde betragte det som en Begunstigelse, men han sluttede sig ved sine Voteringer til de allerstrengeste Bestemmelser — det er en Maade at begunstige paa, men det er ikke en Maade af samme Art som denne (Hør!). Den ærede Rigsdagsmand, som sidder her i Nærheden af mig, (Mourier) gif løst hen over, om det var en Byrde eller ikke. Deri ligger imidlertid hele Spørgsmaalet. Er det, som Alle hidtil have kaldt det, en Byrde paa det privilegerede Hartforn, saa er det en Gunst, der vises, naar den hører op, og saa er det en Gunst, som summeres op med den Gunst, som allerede er vlist i Forveien, ved at afløse det frie Hartforn mod nogen Godtgjørelse, en Gunst, som vi have bidraget til, og som den ærede Indenrigsminister meget godt vil huske har kostet os saa store Overvindelser, for at bringe det dertil, hvortil det er kommet, hvilket altsaa viser, at man dengang ikke tænkte paa at gjøre flere Begunstigelser; man ansaa allerede den dengang udviste for meget stor, og den ærede Indenrigsminister har dengang anerkjendt, at vi viste en meget god Villie, saa at jeg troer, at det skal blive meget vanskeligt for den kommende Tid — jeg siger ikke for dette Dieblif; thi jeg har allerede sagt, at jeg troer, at vi ikke her ere lige klarsende — men at det skal blive vanskeligt for den kom-